

III. ročník doktorandského quodlibet

29. november 2023

Vzdelávacie centrum Mateja Bela, Tajovského 51, Banská Bystrica

Daniel Harvan: *Integrácia úradníckeho aparátu v rokoch 1919 – 1921 na príklade Štátneho banského riaditeľstva v Banskej Štiavnici*

František Jakab: *Vzťahy Prvej československej republiky s Kráľovstvom Juhoslávie od jej vzniku až po atentát na kráľa Aleksandara Karađorđevića (1929 – 1934)*

Michal Hlávek: *Vplyv hyperoxických podmienok na produkciu oxidu uhličitého pri rôznych intenzitách zaťaženia*

Iveta Žilovcová: *Efektivita obsahu vyučovania základov gymnastických športov v nižšom sekundárnom vzdelávaní*

Natália Schneiderová: *Vplyv kinematických parametrov na efektivitu plaveckej obrátky*

Helena Drappanová: *K problematike trestu a trestania*

Marieta Pastorková: *Jazykový obraz sveta: ľudské ústa a ich konceptualizácia v slovenskom jazyku a kultúre z kognitívno-etnolingvistickej perspektívy*

Lukáš Bendík: *Slovná zásoba na hrane: Subjektívne a objektívne aspekty prekladu vulgarizmov v titulkoch a dabingu*

Daniel Harvan

*Integrácia úradníckeho aparátu v rokoch 1919 - 1921
na príklade Štátneho banského riaditeľstva v Banskej Štiavnici*

Abstrakt: Štátne banské riaditeľstvo v Banskej Štiavnici (ďalej ŠBR) vzniklo začiatkom roku 1919, ako nástupca bývalého Maďarského kráľovského hlavného banského riaditeľstva a prevzalo viaceré banské prevádzky na Slovensku. Postupne sa jeho činnosť sústredila na riadenie závodov v banskoštiavnicko-hodrušskom rudnom revíre. Významné miesto pri procese začleňovania ŠBR do nového štátu, mala integrácia úradníckeho aparátu do podmienok nových spoločensko-politických zmien. Príspevok je zameraný na vývoj a dôsledky snáh o integráciu úradníckeho aparátu (riadiacich pracovníkov, bankých technikov, úradníkov a podúradníkov) podniku ŠBR v rokoch 1919 – 1921.

František Jakab

*Vzťahy Prvej československej republiky s Kráľovstvom Juhoslávie
od jej vzniku až po atentát na kráľa Aleksandara Karađorđevića (1929 – 1934)*

Abstrakt: Práca sa zaoberá analýzou vzťahov medzi Československom a Kráľovstvom Juhoslávie medzi rokmi 1929 – 1934 v kontexte politického vývoja v Európe. Výskum spočíva v skúmaní krokov a podnetov vzájomnej spolupráce v politickej, vojenskej, hospodárskej a kultúrnej sfére.

Michal Hlávек

Vplyv hyperoxických podmienok na produkciu oxidu uhličitého pri rôznych intenzitách zaťaženia

Abstrakt: Cieľom výskumnej štúdie je odmerať a analyzovať tvorbu hladiny CO₂ v závislosti od rôznej intenzity zaťaženia počas hyperoxických podmienok. Výskumný súbor je zložený z 15 výkonnostných hokejistov, členov klubu UMB hockey team Banská Bystrica. Realizácia výskumu prebehne v podobe viacfaktorového, dvojskupinového, časovo nesúbežného pedagogického experimentu, uskutočneného v laboratórnych podmienkach. Metóda testovania bude využitá v testoch na bicyklovom ergometri v zaťaženiach v aeróbnom pásme, anaeróbnom pásme a do odmietnutie, pričom probandi podstúpia každé zaťaženie v časovom intervale 5 minút. Experimentálna skupina podstúpi inhaláciu hyperoxickej zmesi pred každým typom zaťaženia, kým kontrolná skupina bude inhalovať normoxickú zmes vzduchu. Experimentálnym podnetom bude vplyv inhalácie hyperoxickej zmesi v koncentrácii kyslíku 96% ± 3%,. Ako kontrolný podnet bude využitý vplyv placebo – inhalácia normoxickej zmesi v koncentrácii kyslíku 21%. Inhalácia upravených zmesí vzduchu prebehne v časovej dotácii 5 minút. Pre vytvorenie hyperoxických podmienok bude využitý kyslíkový koncentrátor XY-6S-10 a pre simuláciu normoxických podmienok hypoxický generátor značky AltitudeTech Summit+. Po ukončení každej etapy zaťaženia bude probandom meraná úroveň oxidu uhličitého z výdychu kapnometrom Emma Emergency Capnometer, ako forma spätnej väzby organizmu na inhaláciu

upravenej zmesi vzduchu. Dodatočným meraním po každej etape zaťaženia bude meranie saturácie kyslíku z bočného širokého svalu prístrojom Moxy monitor.

Iveta Žilovcová

Efektivita obsahu vyučovania základov gymnastických športov v nižšom sekundárnom vzdelávaní

Abstrakt: Telesná a športová výchova je nezastupiteľný predmet vo výchovno-vzdelávacom procese žiaka. Úroveň pohybových schopností a gymnastických zručností žiakov dlhodobo klesá. Potreba zatriktívniť vybraný tematický celok je priam žiadúce. Cieľom práce je overiť účinok zmeny obsahu vyučovania tematického celku Základy gymnastických športov na úroveň pohybových schopností a gymnastických zručností u žiakov a žiačok 5. ročníka. Implikovaním 10 týždňového programu sa predpokladá zefektívnenie vybraných vyučovacích hodín. Odstrániť v čo najvyššej miere prestoje a strach žiakov z vykonávania jednotlivých cvičebných tvarov pomocou moderného gymnastického náradia, ktoré majú školy v Banskej Bystrici k dispozícii. Realizovať sa bude dvojskupinový časovo súbežný experiment. Metódami získavania faktorov sú somatometria, funkčný test pomocou Ruffierovej skúšky, metódy testovania a opytovacia metóda. Na štatistické vyhodnotenie bude použitý t-test pre 2 nezávislé výbery. Perspektívou v súvislosti s výsledkami experimentu je navrhnúť efektívnejšie riešenie vyučovacích hodín v danom tematickom celku.

Natália Schneiderová

Vplyv kinematických parametrov na efektivitu plaveckej obrátky

Abstrakt: Cieľom práce bude overiť vplyv 8- týždňového experimentálneho činiteľa na zmeny úrovne kinematických parametrov plaveckej obrátky juniorských a seniorských reprezentantov Slovenskej republiky v plávaní.

Helena Drappanová

K problematike trestu a trestania

Abstrakt: Príspevok tematizuje a charakterizuje dve relevantné koncepcie trestu a trestania – utilitaristickú a retribučnú. Autorka predkladá tzv. kombinovanú koncepciu teórie trestu a trestania ako pokus prekonať obmedzenia obidvoch koncepcií. Pozornosť sa venuje aj danej problematike v slovenskom právnom poriadku – úvahy de lege ferenda v súvislosti s deklarovanou novou právnou úpravou Trestného zákona a Trestného poriadku. Úvahy sa rozvíjajú na pozadí odkazu myslenia Ceasarea Beccaria a Gustava Radbrucha.

Marieta Pastorková

Jazykový obraz sveta: Ľudské ústa a ich konceptualizácia

v slovenskom jazyku a kultúre z kognitívno-etnolingvistickej perspektívy

Abstrakt: Príspevok sa zameriava na konceptualizáciu úst ako časti ľudského tela s cieľom poskytnúť rekonštrukciu ich jazykového obrazu. Jazykový obraz sveta ako základný koncept kognitívnej etnolingvistiky ponúka pohľad na to, akým spôsobom človek vníma svet cez prizmu jeho kognitívnych daností a kultúrnych špecifik. Teoreticko-metodologické východiská príspevku predstavujú poznatky z etnolingvistiky a kognitívnej lingvistiky, pričom primárne vychádzame z publikácií Jerzyho Bartmińskiego, hlavného predstaviteľa lublinskej školy kognitívnej etnolingvistiky, českej lingvistiky Ireny Vaňkovej, ako aj z prác Georga Lakoffa a Marka Johnsona, ktorí prepájajú kognitívnu lingvistiku s filozofiou, najmä s teóriou embodimentu, tzv. vtelenia. Ako základnú výskumnú metódu využívame zostavenie kognitívnej definície na základe selekcie a následnej analýzy tzv. profilov alebo faziet, zastupujúcich rozličné uhly pohľadu, z ktorých je možné na skúmaný pojem nazerat'. Tento proces zahŕňa identifikáciu stereotypov, podieľajúcich sa na utváraní jazykového obrazu sveta – ide o kultúrne ukotvené názory, postoje a presvedčenia autochtónnych používateľov jazyka, ktoré sú inherentne prítomné v kolektívnom vedomí daného jazykového spoločenstva a často majú hodnotiaci charakter. Stereotypy sú reflektované prostredníctvom ustálených jazykových a textových dát. V rámci analýzy sa zameriavame najmä na konotatívne významy, prítomné vo frazeológii a v ďalších ustálených jazykových a textových útvaroch. Jazykové dáta sú čerpané z výkladových, etymologických a frazeologických slovníkov, textové dáta pochádzajú z databázy slovenského národného korpusu a z vybraných textov ľudovej slovesnosti.

Lukáš Bendík

Slovná zásoba na hrane: Subjektívne a objektívne aspekty prekladu vulgarizmov v titulkoch a dabingu

Abstrakt: Príspevok sa zaoberá komparatívno-konfrontačnou analýzou vulgárnej lexiky v audiovizuálnom preklade. Zameriame sa na oblasť lexiky, ktorá nie je v slovenskej lingvistickej teórii, ale ani v translatologickom výskume náležite pertraktovaná, hoci nesporne patrí medzi značne dynamické, generačne premenlivé, pestré a životaschopné jazykové fenomény. V príspevku sa preto budeme venovať nasledujúcim otázkam: Aké stratégie prevládajú pri transfere vulgárnej lexiky v kontexte audiovizuálneho prekladu? Vyznačuje sa slovenský AV preklad vyššou alebo nižšou mierou expresivity oproti originálu? Má zosilňovanie či oslabovanie vulgárnosti markantný vplyv na makroštruktúru diela? Sú vulgarizmy v procese prekladu „prefiltrované“ cez hodnotový rámec prekladateľa a máme dočinenia s autocenzúrou? Tieto a mnohé ďalšie otázky sa pokúsime zodpovedať pomocou kvalitatívno-quantitatívnej analýzy paralelného slovensko-anglického korpusu pozostávajúceho z 617 excerptov. V analýze sa primárne zameriame na analýzu dvoch najfrekvencovanejších nadávok v angličtine „fuck“ a „shit“.